

L'objectiu d'aquest recurs, que està estructurat en dues parts, és informar sobre sobre les **obligacions i les responsabilitats dels membres de les juntes directives de les associacions**, segons la regulació del Llibre III del Codi Civil de Catalunya.

Diligència exigible: la diligència d'un bon administrador

Els membres de les juntes directives de les associacions han d'exercir llurs funcions amb la **diligència d'un bon administrador**, d'acord amb la llei i els estatuts.

D'acord amb la regulació del [Llibre III del Codi Civil](#), els **trets bàsics que configuren l'exercici del càrrec** per part dels membres dels òrgans de govern són els següents:

- Exercir llurs funcions amb la diligència d'un bon administrador.
- Exercir llurs funcions d'acord amb la llei i els estatuts.
- Portar a terme tots aquells actes necessaris per aconseguir que es compleixin les finalitats de l'associació. En aquest sentit, la normativa recull algunes activitats, per a la realització de les quals cal que l'acord s'hagi pres per part de l'assemblea d'associats.
- Actuar sempre en benefici de l'associació.
- Servir el càrrec amb lleialtat a l'associació.

A partir d'aquests trets bàsics, el legislador fa referència expressa a **algunes obligacions que se'n deriven** i que indiquem tot seguit:

- Obligació d'assistir a les reunions.
- Obligació d'informar-se sobre la marxa de l'associació.
- Obligació de participar en les deliberacions.
- Obligació de participar en l'adopció dels acords.
- Obligació de complir amb els deures comptables de l'associació.
- Obligació de custodiar els llibres i de tenir-los actualitzats.
- Obligació de guardar secret de les informacions confidencials relatives a l'entitat, fins i tot després d'haver cessat en el càrrec.

La responsabilitat legal del membres de la junta directiva

És evident que **les persones que formen part de la junta directiva han d'actuar en interès de l'associació** i que aquesta obligació l'assumeixen des de la seva acceptació del càrrec.

Dels membres de la junta directiva s'espera una gestió semblant a la dels administradors de les empreses. Ens podem trobar per tant, diversos supòsits o motius pels quals es pugui plantejar l'exercici de l'acció de responsabilitat com per exemple l'incompliment reiterat de les funcions pròpies del càrrec, l'incompliment de les instruccions i acords dels diferents òrgans de l'entitat o extralimitar-se en l'exercici de les seves facultats.

Cal tenir en compte, però, que l'actuació de l'associació pot generar dos àmbits diferents de responsabilitat: d'una banda, una responsabilitat de tipus intern dels membres de la junta directiva per danys produïts a l'associació i, d'altra, una responsabilitat d'àmbit extern referida als danys produïts als socis i a tercers en general, que pot ser contractual o extracontractual com a conseqüència de la seva actuació il·lícita.

Responsabilitat abans de la inscripció de l'associació

La primera situació generadora de responsabilitat que ens podem trobar és la derivada de la falta d'inscripció de l'associació al registre.

Són els fundadors, els promotors, els membres de la junta directiva o les altres persones que s'hagin encarregat de promoure la inscripció de l'associació els que **responen personalment de les conseqüències que es puguin derivar de la manca d'aquesta inscripció en cas de negligència o culpa.**

Mentre no és produïda la inscripció, els membres de la junta directiva estan obligats pel deure de diligència a fer tot el que calgui per facilitar el desenvolupament de la seva activitat futura i per conservar els béns del patrimoni inicial de l'associació, si és que en té.

Pressupostos bàsics de la responsabilitat dels membres de les juntes directives

L'article 322.17 del [Llibre III del Codi Civil](#) estableix de manera expressa que **els membres de les juntes directives responen personalment dels danys que causin a l'entitat, socis o tercers per incompliment de la llei, dels estatuts o per actes o omissions negligents en l'exercici de llurs funcions.**

Amb aquesta regulació es defineix el règim de responsabilitat amb uns elements configuratius específics.

1. Existència d'un dany

En primer lloc, cal que es produeixi un dany. Quan el Llibre III del Codi Civil exigeix la producció d'un dany està pensant en la responsabilitat civil i patrimonial de l'entitat, en un dany que es pugui valorar econòmicament, en **una reclamació de tipus econòmic.**

2. Actuació negligent

En segon lloc, s'ha de produir **un incompliment de la llei, dels estatuts o un acte o omissió negligent** en l'exercici de les seves funcions, que és el que determina el naixement de la seva responsabilitat.

Hem d'entendre el concepte de negligència com aquella **conducta contrària a allò que socialment es podria esperar dins del tràfic jurídic.** Tot i que considerem que la figura del membre de junta directiva no és del tot equiparable a la dels administradors de societats mercantils, és cert que la regulació en aquest punt és molt similar, i **existeix una relació directa entre el càrrec que hi ocupen, les obligacions pròpies derivades d'aquest càrrec i la diligència que els resulta exigible.**

La responsabilitat també es pot generar com a conseqüència d'una **conducta omissiva** quan no es gestiona o no s'actua. La inactivitat esdevé un incompliment de les obligacions quan prèviament existeix una obligació de fer, d'actuar i per aquest motiu, per fer una valoració sobre l'existència o no de responsabilitat, haurem de valorar cada cas de manera individual.

Igual que els metges, l'actuació dels membres dels òrgans de govern és una actuació de mitjans, d'activitat i no pas de resultat. No estem davant d'una responsabilitat objectiva sinó que cal acreditar que l'actuació no s'ha desenvolupat amb tota la diligència que era deguda.

3. Relació de causalitat

En tercer lloc, i com a pressupost bàsic, s'exigeix que existeixi una relació causa-efecte entre l'actuació o omisió i el dany produït que és objecte de reclamació. **El dany ha d'estar ocasionat i produït com a conseqüència de l'actuació o inactivitat dels membres de l'òrgan de govern.**

Causes d'exoneració de responsabilitat

Quan la responsabilitat no es pot imputar a una o més persones determinades de la junta directiva, responen tots els seus membres d'una manera solidària excepte:

- Aquells membres que s'han oposat a l'acord i no han intervingut en la seva execució
- Aquells que eren absents i que no han intervingut en l'adopció ni en l'execució de l'acord, sempre que hagin fet tot el que era possible per evitar el dany o almenys s'hi hagin oposat formalment en saber-ho

La regla general és que la responsabilitat, quan és imputable a diverses persones, té un caràcter solidari. Per aquest motiu, el que la normativa està exigint a la pràctica, és una **diligència especial a l'hora de preconstituir la prova** per part del membre de la junta directiva que es vulgui exonerar de responsabilitat.

L'acció de responsabilitat

La **regla general** és que l'exercici de l'acció de responsabilitat ha d'ésser acordat per l'assemblea general i per majoria simple.

No obstant això, un nombre d'associats que, conjuntament, representin almenys el 10% dels vots socials o el percentatge que estableixin els estatuts, pot **exercir l'acció de responsabilitat, en interès de l'associació en els casos següents:**

- a. Si no es convoca l'assemblea general sol·licitada per acordar l'exercici de l'acció de responsabilitat
- b. Si una vegada s'ha convocat i celebrat la reunió d'assemblea, l'acord adoptat és contrari a l'exigència de responsabilitat.
- c. Si una vegada adoptat l'acord d'exigir la responsabilitat dels membres de la junta, aquesta pretensió no es formula judicialment en el termini d'un mes a comptar de l'adopció de l'acord.

Els membres de la junta directiva han de tenir en compte que **el fet d'haver presentat la seva dimissió o d'haver cessat en el càrrec no és cap garantia que no es pugui iniciar contra ells una acció de responsabilitat.** L'acció de responsabilitat en interès de l'associació prescriu al cap de tres anys des de la data en què els membre de la junta directiva hagin cessat del seu càrrec.

A les associacions, **l'acord de l'assemblea general d'exercir l'acció de responsabilitat determina necessàriament la separació dels membres de l'òrgan de govern afectats.** Amb independència d'aquest supòsit, l'assemblea general pot acordar en qualsevol moment la separació de llurs funcions d'algun o de tots els membres de la junta directiva.